

Aftenposten Fredag 1. desember 1989

«Vi dro mot nord»

Ny viden om norsk motstand og innsats

Av forfatterne Sven T. Arneberg og Kristian Hosar

Forfatterne av boken «Vi dro mot nord» kommenterer nedenfor Erling Storrustens tidligere innlegg om boken. De påpeker at de ikke helt har glemt å sette fingeren på «de ubehagelige sidene», slik Storrusten sier.

«Åtte friskare folk som ble påtruffet med våpen i hånd, måtte skytes.» Dette er gjengitt slik det ble funnet i det tyske kildematerialet, og kan vel ikke kalles behagelig. Også ordren til oberst Fischer om hensynsløs innsats av fanger og sivilbefolkning i Ulsberg/Oppdal/Hjerkinn-området er medtatt. von Falkenhorsts behandling av de allierte kommandosoldatene som ble tatt til fange, er også behandlet. Som kjent var denne behandlingen en vesentlig årsak til at generalobersten etter krigen opprinnelig fikk dødsdom.

Som understreket i vårt forord i boken forsvarer vi på ingen måte den tyske invasjonen, eller de overgrep og ureglementerte handlinger som de tyske troppene gjorde seg skyldig i under felttoget. Men å gjengi alle disse (jfr. Storrustens opplisting) ville være å gjenta tidligere velkjente episoder fra kampene. Vår mening var å bringe frem nye opplysninger fra tysk side. Tross alt har norske krigshistorikere, forfattere og journalister behandlet dette stoffet i 45 år. Siden krigen sluttet, er det bare i Norge gitt ut et firesifret antall bøker om temaet.

Ikke for tidlig

Denne gangen var det den tyske versjonen, og vi var spente på om det var for tidlig å gi ut en slik bok. Den responsen og de reaksjonene vi har fått, tyder ikke på at det var for tidlig. Ett av siktemålene var å fremskaffe nye detaljer fra tysk side, som også kunne gi ny kunnskap om den norske motstanden og innsatsen.

Ikke minst under et seminar på Hamar som folkeuniversitetene i Hedmark og Oppland arrangerte nylig — og hvor herr Storrusten selv deltok — ble det tydelig gitt til kjenne at den yngre historikergenerasjonen idag krever en langt mer nyansert fremstilling av vår nære fortids historie. Den «renskårne dikotomi» — todeling i helt/skurk-mønstre, blir ikke lenge akseptert som fullgod historieskriving. Vi tør også nevne noen av de mange reaksjoner som er kommet fra anmelderne om hvor viktig det er å supplere okkupasjonshistorien (Olav Trygve Storvik, Aftenposten, Jon-Hjalmar Smith, Dagbladet, Bengt Calmeyer, Arbeiderbladet, Arvid Johanson, Halden Arbeiderblad, bl.a.).

Vi er fristet til å avslutte med et sitat fra Hosebåndsordenens valgsprog: «Honni soit qui mal y pense». Skam få den som tenker ille ved det.

102845